

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentaria Ac Disputationes In Primam Partem Divi Thomae

Cvm Variis Indicibvs

De Deo Effectore, Creaturarvm Omnivm Tractatvs II. De Opere Sex
Diervm, Ac Tertivs De Anima

Suárez, Francisco

Mogvntiæ, 1622

IX. An in corpore, an potius extra illud anima sit magis connaturaliter.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93575](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93575)

tionata: sunt itaq; possibiles species mediæ inter angelicas, ac nostras, quæ proportionatae sunt animæ separatae habenti statum medium inter angelos, & statum essendi in corpore: manet ergo probata conclusio; & solutum fundamentum contrariæ sententiæ.

CAPVT VIII.

Utrum anima separata perfectius intelligat, quam coniuncta.

Quid D. Th. sentiat in presenti.
1. **P**ostquam dictum est de cognitione animæ separatae, superest comparare modum cognoscendi illius, cum modo animæ coniunctæ, ut colligamus quis horum statuum sit melior. D. Th. supra respondet, licet modus cognoscendi animæ separatae secundum se sit melior, non tamen animæ, quia improporcionatus. Itaq; videtur sentiri animam coniunctam melius cognoscere. Ratio illius est, quia animæ vniuntur corporibus, ut perfectiorem cognitionem rerum habere possint. Scot. in 4. dist. 45. q. 2. vult cognitionem quoque animæ coniunctæ esse perfectiorem, atque adeo cognitionem sine dependentia à phantasmate non esse simpliciter meliorem cognitione cum dependentia: sed ex dictis videtur aliter dicendum, & primo suppono contra Scotum cognitionem sine dependentia à corpore, & phantasmate perfectiorem esse, quam cum dependentia. Quod D. Thomas posuit, nec potest negari ab Scoto, quia illa cognitio est perfectior simpliciter, ut pote Deo conueniens, & Angelis: quare si anima non congruit, non ideo est, quod non sit melior, sed quod anima minus capax sit illius, quemadmodum cognitio sine discursu perfectior est, quā cum discursu, licet anima non sit melior, quia illi impossibilis. Secundo suppono, dictam comparationem fieri absolute, vel etiam circa res determinatas.

Quid Scot. sentiat in presenti.
2. **S**uppositio prima. Si anima separata perfectius intelligat, quam coniuncta, non potest negari ab Scoto, quia illa cognitio est perfectior simpliciter, ut pote Deo conueniens, & Angelis: quare si anima non congruit, non ideo est, quod non sit melior, sed quod anima minus capax sit illius, quemadmodum cognitio sine discursu perfectior est, quā cum discursu, licet anima non sit melior, quia illi impossibilis. Secundo suppono, dictam comparationem fieri absolute, vel etiam circa res determinatas.

Quid Scot. sentiat in presenti.
3. **A**ssertio prima. Anima separata perfectius intelligit, quam coniuncta, quia illa cognitio est perfectior simpliciter, ut pote Deo conueniens, & Angelis: quare si anima non congruit, non ideo est, quod non sit melior, sed quod anima minus capax sit illius, quemadmodum cognitio sine discursu perfectior est, quā cum discursu, licet anima non sit melior, quia illi impossibilis. Secundo suppono, dictam comparationem fieri absolute, vel etiam circa res determinatas.

Quid Scot. sentiat in presenti.
4. **A**ssertio secunda. Anima separata perfectius intelligit, quam coniuncta, quia illa cognitio est perfectior simpliciter, ut pote Deo conueniens, & Angelis: quare si anima non congruit, non ideo est, quod non sit melior, sed quod anima minus capax sit illius, quemadmodum cognitio sine discursu perfectior est, quā cum discursu, licet anima non sit melior, quia illi impossibilis. Secundo suppono, dictam comparationem fieri absolute, vel etiam circa res determinatas.

Quid Scot. sentiat in presenti.
5. **A**ssertio tertia. Anima separata perfectius intelligit, quam coniuncta, quia illa cognitio est perfectior simpliciter, ut pote Deo conueniens, & Angelis: quare si anima non congruit, non ideo est, quod non sit melior, sed quod anima minus capax sit illius, quemadmodum cognitio sine discursu perfectior est, quā cum discursu, licet anima non sit melior, quia illi impossibilis. Secundo suppono, dictam comparationem fieri absolute, vel etiam circa res determinatas.

Quid Scot. sentiat in presenti.
6. **A**ssertio quarta. Anima separata perfectius intelligit, quam coniuncta, quia illa cognitio est perfectior simpliciter, ut pote Deo conueniens, & Angelis: quare si anima non congruit, non ideo est, quod non sit melior, sed quod anima minus capax sit illius, quemadmodum cognitio sine discursu perfectior est, quā cum discursu, licet anima non sit melior, quia illi impossibilis. Secundo suppono, dictam comparationem fieri absolute, vel etiam circa res determinatas.

Quid Scot. sentiat in presenti.
7. **A**ssertio quinta. Anima separata perfectius intelligit, quam coniuncta, quia illa cognitio est perfectior simpliciter, ut pote Deo conueniens, & Angelis: quare si anima non congruit, non ideo est, quod non sit melior, sed quod anima minus capax sit illius, quemadmodum cognitio sine discursu perfectior est, quā cum discursu, licet anima non sit melior, quia illi impossibilis. Secundo suppono, dictam comparationem fieri absolute, vel etiam circa res determinatas.

Quid Scot. sentiat in presenti.
8. **A**ssertio sexta. Anima separata perfectius intelligit, quam coniuncta, quia illa cognitio est perfectior simpliciter, ut pote Deo conueniens, & Angelis: quare si anima non congruit, non ideo est, quod non sit melior, sed quod anima minus capax sit illius, quemadmodum cognitio sine discursu perfectior est, quā cum discursu, licet anima non sit melior, quia illi impossibilis. Secundo suppono, dictam comparationem fieri absolute, vel etiam circa res determinatas.

Quid Scot. sentiat in presenti.
9. **A**ssertio septima. Anima separata perfectius intelligit, quam coniuncta, quia illa cognitio est perfectior simpliciter, ut pote Deo conueniens, & Angelis: quare si anima non congruit, non ideo est, quod non sit melior, sed quod anima minus capax sit illius, quemadmodum cognitio sine discursu perfectior est, quā cum discursu, licet anima non sit melior, quia illi impossibilis. Secundo suppono, dictam comparationem fieri absolute, vel etiam circa res determinatas.

Quid Scot. sentiat in presenti.
10. **A**ssertio octava. Anima separata perfectius intelligit, quam coniuncta, quia illa cognitio est perfectior simpliciter, ut pote Deo conueniens, & Angelis: quare si anima non congruit, non ideo est, quod non sit melior, sed quod anima minus capax sit illius, quemadmodum cognitio sine discursu perfectior est, quā cum discursu, licet anima non sit melior, quia illi impossibilis. Secundo suppono, dictam comparationem fieri absolute, vel etiam circa res determinatas.

Quid Scot. sentiat in presenti.
11. **A**ssertio nona. Anima separata perfectius intelligit, quam coniuncta, quia illa cognitio est perfectior simpliciter, ut pote Deo conueniens, & Angelis: quare si anima non congruit, non ideo est, quod non sit melior, sed quod anima minus capax sit illius, quemadmodum cognitio sine discursu perfectior est, quā cum discursu, licet anima non sit melior, quia illi impossibilis. Secundo suppono, dictam comparationem fieri absolute, vel etiam circa res determinatas.

Quid Scot. sentiat in presenti.
12. **A**ssertio decima. Anima separata perfectius intelligit, quam coniuncta, quia illa cognitio est perfectior simpliciter, ut pote Deo conueniens, & Angelis: quare si anima non congruit, non ideo est, quod non sit melior, sed quod anima minus capax sit illius, quemadmodum cognitio sine discursu perfectior est, quā cum discursu, licet anima non sit melior, quia illi impossibilis. Secundo suppono, dictam comparationem fieri absolute, vel etiam circa res determinatas.

Quid Scot. sentiat in presenti.
13. **A**ssertio undecima. Anima separata perfectius intelligit, quam coniuncta, quia illa cognitio est perfectior simpliciter, ut pote Deo conueniens, & Angelis: quare si anima non congruit, non ideo est, quod non sit melior, sed quod anima minus capax sit illius, quemadmodum cognitio sine discursu perfectior est, quā cum discursu, licet anima non sit melior, quia illi impossibilis. Secundo suppono, dictam comparationem fieri absolute, vel etiam circa res determinatas.

Quid Scot. sentiat in presenti.
14. **A**ssertio duodecima. Anima separata perfectius intelligit, quam coniuncta, quia illa cognitio est perfectior simpliciter, ut pote Deo conueniens, & Angelis: quare si anima non congruit, non ideo est, quod non sit melior, sed quod anima minus capax sit illius, quemadmodum cognitio sine discursu perfectior est, quā cum discursu, licet anima non sit melior, quia illi impossibilis. Secundo suppono, dictam comparationem fieri absolute, vel etiam circa res determinatas.

Quid Scot. sentiat in presenti.
15. **A**ssertio trigesima. Anima separata perfectius intelligit, quam coniuncta, quia illa cognitio est perfectior simpliciter, ut pote Deo conueniens, & Angelis: quare si anima non congruit, non ideo est, quod non sit melior, sed quod anima minus capax sit illius, quemadmodum cognitio sine discursu perfectior est, quā cum discursu, licet anima non sit melior, quia illi impossibilis. Secundo suppono, dictam comparationem fieri absolute, vel etiam circa res determinatas.

Hæc quaestio oritur ex præcedenti: omnis enim forma videtur materia, ut melius illi sit, quam si extra corpus maneat, atque ut melius exerceat operationes suas, animæ vero rationali non sic contingit, potius enim vniio ad corpus illi deterior est, quia impeditur valde ab operatione sua: ergo melius illi est, esse separatam. Secundo animæ status in corpore est contra naturalem eius inclinationem, inclinatur siquidem vehementer ad cognoscendum Deum, & Angelos, & ad perfectè intelligenda omnia: quæ certè inclinatio impeditur in corpore: est ergo ibi violenter, atque adeo naturale ei est esse extra corpus. Hæc fundamenta coelegantur Platonem in Timæo, Phædro, & Phædone ad dicendum animas nostras non esse existimandas, sicut formas naturales, quæ ideo naturali vinculo vniuntur materiæ, quia earum esse est materiale, & imperfectum, nostras vero esse immortales, & sublietres, ac proinde qualiuitas teneri in corpore, indeque egrèdi optare. Ita etiam Auicenna in Metaph. cap. 1. dicens propriam perfectionem animæ nostræ esse, ut describatur in ea forma totius vniuersi, ac fiat seculi intelligibile, corpus vero multum nocere animæ ad hanc perfectionem obtinendam, quam naturaliter desiderat: differt autem Auicenna à Platone, quod non neget esse naturalem animæ nostræ in principio vniiri corpori, sed ait esse statum naturalem imperfectum, sicut status pueritiæ homini est naturalis, licet imperfectus, statum tamen separationis esse animæ magis naturalem, magisque perfectum. Ita quoque Scot. in 4. dist. 46. q. 2. Non placet autem D. Th. hæc sententia, quoniam essentia animæ tota est ad informandum corpus. Vnde aptitudo, & inclinatio ad corpus omnino est inseparabilis ab illa, & quicquid huic inclinationi repugnat, præternaturale est ipsi animæ. Quæ de causa in q. 81. ar. 1. scribit intelligere animæ separatæ præternaturale ei esse, cum & statum ipsæ præternaturalis sit: licet ad tertium addat, naturalem esse, prout distinguitur contra supernaturalem. Vnde conatur S. Doctor saluare intelligendi modum animæ in corpore illi potiorē esse, quam extra corpus, quia censuit inconueniens intelligendi modum præternaturalem præstare naturalem. Verum superius ostensum est, intelligere extra corpus esse melius, licet integrum manet dubium, ac plane non facile. Nec est mirabile in hac mirabili hominis compositione difficultatem obtrudi. Nam in materia quoque morali, & naturali grauissima dubia oriuntur ex illa corporis, & spiritus copulatione. Quomodo, inquam, anima nostra spiritalis sit, & corpori immixta, quomodo subsistens, simulq; vere informans, quomodo intellectiua, & sensibus alligata, quæ repugnantiam quandam includere videntur. Ex quibus vterius alia oriuntur salebra in eo potissime fundata, quod humanam compositionem velimus ad modum aliarum compositionum naturalium metiri, quod tamen nec stare semper potest, nec est cur stet, quia si compositio hominis singularis est, & mirabilior alijs, non est mirum, si aliquid ex illa sequatur singulare.

Dico ergo primo certissimum esse animam naturaliter vniiri corpori, & hanc esse naturalem conditionem illius. Probat, quia, ut dictum est ex D. Thom. anima essentialiter est forma, omnis vero forma naturaliter informat. Secundo, quia naturalis est, ac maxima perfectio naturæ, quod in sensibili mundo existat homo, propter quem totus fabricatus fuit: consurgit autem homo ex informatione animæ: ergo talis informatio naturalis

Dico ergo primo certissimum esse animam naturaliter vniiri corpori, & hanc esse naturalem conditionem illius. Probat, quia, ut dictum est ex D. Thom. anima essentialiter est forma, omnis vero forma naturaliter informat. Secundo, quia naturalis est, ac maxima perfectio naturæ, quod in sensibili mundo existat homo, propter quem totus fabricatus fuit: consurgit autem homo ex informatione animæ: ergo talis informatio naturalis

Dico ergo primo certissimum esse animam naturaliter vniiri corpori, & hanc esse naturalem conditionem illius. Probat, quia, ut dictum est ex D. Thom. anima essentialiter est forma, omnis vero forma naturaliter informat. Secundo, quia naturalis est, ac maxima perfectio naturæ, quod in sensibili mundo existat homo, propter quem totus fabricatus fuit: consurgit autem homo ex informatione animæ: ergo talis informatio naturalis

Dico ergo primo certissimum esse animam naturaliter vniiri corpori, & hanc esse naturalem conditionem illius. Probat, quia, ut dictum est ex D. Thom. anima essentialiter est forma, omnis vero forma naturaliter informat. Secundo, quia naturalis est, ac maxima perfectio naturæ, quod in sensibili mundo existat homo, propter quem totus fabricatus fuit: consurgit autem homo ex informatione animæ: ergo talis informatio naturalis

Dico ergo primo certissimum esse animam naturaliter vniiri corpori, & hanc esse naturalem conditionem illius. Probat, quia, ut dictum est ex D. Thom. anima essentialiter est forma, omnis vero forma naturaliter informat. Secundo, quia naturalis est, ac maxima perfectio naturæ, quod in sensibili mundo existat homo, propter quem totus fabricatus fuit: consurgit autem homo ex informatione animæ: ergo talis informatio naturalis

Dico ergo primo certissimum esse animam naturaliter vniiri corpori, & hanc esse naturalem conditionem illius. Probat, quia, ut dictum est ex D. Thom. anima essentialiter est forma, omnis vero forma naturaliter informat. Secundo, quia naturalis est, ac maxima perfectio naturæ, quod in sensibili mundo existat homo, propter quem totus fabricatus fuit: consurgit autem homo ex informatione animæ: ergo talis informatio naturalis

Dico ergo primo certissimum esse animam naturaliter vniiri corpori, & hanc esse naturalem conditionem illius. Probat, quia, ut dictum est ex D. Thom. anima essentialiter est forma, omnis vero forma naturaliter informat. Secundo, quia naturalis est, ac maxima perfectio naturæ, quod in sensibili mundo existat homo, propter quem totus fabricatus fuit: consurgit autem homo ex informatione animæ: ergo talis informatio naturalis

Dico ergo primo certissimum esse animam naturaliter vniiri corpori, & hanc esse naturalem conditionem illius. Probat, quia, ut dictum est ex D. Thom. anima essentialiter est forma, omnis vero forma naturaliter informat. Secundo, quia naturalis est, ac maxima perfectio naturæ, quod in sensibili mundo existat homo, propter quem totus fabricatus fuit: consurgit autem homo ex informatione animæ: ergo talis informatio naturalis

Dico ergo primo certissimum esse animam naturaliter vniiri corpori, & hanc esse naturalem conditionem illius. Probat, quia, ut dictum est ex D. Thom. anima essentialiter est forma, omnis vero forma naturaliter informat. Secundo, quia naturalis est, ac maxima perfectio naturæ, quod in sensibili mundo existat homo, propter quem totus fabricatus fuit: consurgit autem homo ex informatione animæ: ergo talis informatio naturalis

Dico ergo primo certissimum esse animam naturaliter vniiri corpori, & hanc esse naturalem conditionem illius. Probat, quia, ut dictum est ex D. Thom. anima essentialiter est forma, omnis vero forma naturaliter informat. Secundo, quia naturalis est, ac maxima perfectio naturæ, quod in sensibili mundo existat homo, propter quem totus fabricatus fuit: consurgit autem homo ex informatione animæ: ergo talis informatio naturalis

Dico ergo primo certissimum esse animam naturaliter vniiri corpori, & hanc esse naturalem conditionem illius. Probat, quia, ut dictum est ex D. Thom. anima essentialiter est forma, omnis vero forma naturaliter informat. Secundo, quia naturalis est, ac maxima perfectio naturæ, quod in sensibili mundo existat homo, propter quem totus fabricatus fuit: consurgit autem homo ex informatione animæ: ergo talis informatio naturalis

Dico ergo primo certissimum esse animam naturaliter vniiri corpori, & hanc esse naturalem conditionem illius. Probat, quia, ut dictum est ex D. Thom. anima essentialiter est forma, omnis vero forma naturaliter informat. Secundo, quia naturalis est, ac maxima perfectio naturæ, quod in sensibili mundo existat homo, propter quem totus fabricatus fuit: consurgit autem homo ex informatione animæ: ergo talis informatio naturalis

Dico ergo primo certissimum esse animam naturaliter vniiri corpori, & hanc esse naturalem conditionem illius. Probat, quia, ut dictum est ex D. Thom. anima essentialiter est forma, omnis vero forma naturaliter informat. Secundo, quia naturalis est, ac maxima perfectio naturæ, quod in sensibili mundo existat homo, propter quem totus fabricatus fuit: consurgit autem homo ex informatione animæ: ergo talis informatio naturalis

Dico ergo primo certissimum esse animam naturaliter vniiri corpori, & hanc esse naturalem conditionem illius. Probat, quia, ut dictum est ex D. Thom. anima essentialiter est forma, omnis vero forma naturaliter informat. Secundo, quia naturalis est, ac maxima perfectio naturæ, quod in sensibili mundo existat homo, propter quem totus fabricatus fuit: consurgit autem homo ex informatione animæ: ergo talis informatio naturalis

1. Argum. pro statu separati.

Platonis, & Auicennæ sententia.

In quo differunt.

Accedit Scotus sententia D. Thomæ.

zalis est. Tertiò, anima ex se est imperfectum ens ad aliud constituendum, seu perfectum dum ordinatum: constituere ergo naturale illi est, aliudque componere, ac perficere.

3. *Assertio separata.*

Vnde probetur omnino

Dico secundo, videri certum, ex vnione ad corpus animam non addi imperfectiorem in substantia sua, quin potius explicare perfectionem perficiendo aliud: quare licet substantialiter non perficiatur, habere tamen in corpore modum essendi magis conformem ipsi substantiæ. Hæc conclusio quoad omnes partes liquet ex dictis. Nam tota substantia animæ, quæ est in corpore, manet extra corpus: non ergo perficitur anima, nec fit imperfectior propter communicationem, vel separationem. At enim dum corpori vnitur, totum perficit hominem, ita quoque explicat perfectionem suam, cum omnis causa, dum effectum causat, virtutem suam declarat: quia verò causalitas per intrinsecam fit informationem, ad quam anima ex se ordinatur, ideo substantia animæ naturaliter apta est ad corporis informationem: vnde tandem actualis informatio maxime consonat substantiæ animæ, sicut in vniuersum actus proportionatur potentia, perfectioque illius censetur: considerando ergo substantiam animæ, non dubium, quin melior sit illi status in corpore, quàm extra corpus.

5. *Assertio etiam separata. Eius autem partes vnde ostenduntur.*

3. Pars ostenditur inductione.

Inferatione.

Instantia igitur.

Tertia conclusio. In ordine ad operationes, extenſiue perficitur anima in corpore, quoad modum tamen efficiendi perfectiores operationes non est ei melius esse in corpore corruptibili, sed potius ex illo impeditur, quod contra naturam animæ non est, sed naturalis potius imperfectio, quæ imperfectam conditionem illius comitatur. Prima pars suadet: namq; anima in corpore principium est operationis vegetatiuæ, & sensitiuæ, & ceterarum omnium, quas per corpus solum exercet. Secunda pars habetur ex dictis. Tertia declaratur inductione, multa enim conueniunt rebus inseparabilibus, non vt perfectiones earum, sed potius vt imperfectiones, & vt ita dicam, miseria, quæ ex imperfectione subiecti consequuntur, sic naturale est homini esse mortalem, non vt perfectio, sed vt imperfectio, sic in presenti propria conditio est animæ nostræ vniri corpori corruptibili, naturalisq; modus inceptionis eius. Ex quo si aliquod detrimentum patitur in operando, naturalis perfectio eius est, ac miseria, non violentia: quemadmodum melius esset animæ semper ratione vt, nec carere vnquam vfu rationis, & tamē naturale illi est, per aliquot annos eo vfu carere, neq; hoc violentum dici potest, sed quædam naturalis imperfectio. Declaratur ratione, cum enim aliquid intrinsece ordinatur ad finem, huius consecutio perfectio est illius, & status in tali fine maximè naturalis, quæ verò inde incommoda fortasse sequuntur, non violenta putantur, sed naturales sequelæ ex tali conditione nature, sic finis naturalis pedum est totum corpus sustinere, ex quo planè sequitur esse illos debere in infimo loco, patiq; oportere incommoda, quæ non cōtra illorum naturam sunt, sed eorum comitatur imperfectiōnem: cum ergo animæ nostræ finis sit, constituere naturale compositum omnium perfectissimum, id attenditur magis: ex quo si aliquod detrimentum patitur, naturalis conditio est, non violenta. Dices: ergo infelicio est conditio animæ nostræ inter omnes formas corporis, cū omnes aliæ perficiantur in corporibus, non vero nostra. Sed non rectè, potius enim felicio est alijs, quæ & in corpore perfectiores operationes exercet, & præterea à corpore separata alium perfectum modum operandi habere potest, quæ non infelicitas, sed felicitas magna est: cum nequeat ab illa auferri tota perfectio, sicut ab alijs formis, quæ in separatione desinunt esse, sed dum illi auferitur perfectio, quam habebat in corpore, alia succedit.

Ad primum argumentum initio positum dicto, animam ex vnione ad corpus in multis perfici: quod vero in aliquo impediatur, singulare illi est, nec mirum, quia singularis est inter omnes, neque debet imputari Deo, quod hanc naturam nostram cum multa intra se pugna constituerit, cum non fuerit modo alio naturaliter factibilis. Ad secundum dices, statum in corpore esse naturalem, vt pote conformem essentie, licet non expleat omnes illius naturales inclinationes, non tamen propterea est omnino violentus separationis status, sed aliquo modo etiam naturalis, cum anima ex sua essentie subsistens sit & incorruptibilis. Rurſus ex conditione nature suæ vindicat vniri corpori corruptibili, ex quo naturaliter sequitur debere tandem ab illo separari, post separationem vero naturale quoq; illi est ita manere, id est, ex se habere vires ad manendum, ac de facto manet in statu factis perfectio, vbi explet quandam inclinationem naturalem perfectissimam: vnde status ille secundum hæc omnia naturalis illi est, licet ex parte, quæ non habet essentialem finem, id est, informationem, ad quam ordinatur, sit præternaturalis. Petes igitur, quoniam status illorum sit simpliciter lausior.

Quarta conclusio. Absolutè loquendo status in corpore est magis naturalis animæ. Declaratur: nam licet status extra corpus magis naturalis sit respectu earum ratione, qua anima cum intelligentijs conuenit, at secundum ea, quæ propria illius sunt, ac secundum differentiam vltimam essentialem, quæ est forma corporis, magis naturalis est illi status in corpore, atq; adeo simpliciter magis naturalis: cum magis naturalia sint absolutè, quæ conueniunt rei secundum essentialia, quam quæ conueniunt secundum communia. Dices: Magis naturalis est, quod diuturnius est, esse autem in corpore est temporarium, at extra corpus æternum, naturaliter loquendo: hoc ergo est magis naturale. Respondetur primo, magis naturale diuturnius esse ex parte rei, cui est naturale, secus si ab extrinseco impediatur, vt in presenti cernitur, anima enim in corpore semel creata semper in eo, de se maneret, hinc enim illa tam infusa inclinatio hominum ad viuendum 2. Corinth. cap. 5. *Nolumus exspoliari, sed superuigilari*: attamen quia ab extrinseco impeditur à contrarijs agentibus, ideo non permittitur perpetuo manere in statu corporis. In alio vero statu perpetuo manet, quia abest à contrarijs. Secundo respondetur, statum maxime consonum inclinationi animæ nostræ esse perpetuum cum corpore vnionem corruptioni non obnoxiam, & à cognitione perfecta rerum omnium non impedibilem, quem statum habebunt animæ beatorum post resurrectionem, quæ certè resurrectio, si naturalis esset, cessaret difficultas præfens, diceretur quippe animam quasi ab imperfecto ad perfectum procedere, vt primo naturale ei esset residere in corpore, in quo pro aliquo tempore non vteretur ratione, deinde, vt paulatim acquireret corpus, in quo vti posset ratione, sed adhuc imperfectè, & quasi in via ad statum perfectiorem: postmodum vero à corpore separatam, subire naturalem conditionem, maioremq; intellectus perfectionem acquirere, vt ita omnem essendi modum experiretur. Denique corpori reunitam à Deo nancisci omnem suam perfectionem. At enim quia resurrectio naturalis non est, sed ex gratia, ideo in hac euasione non quiescit intellectus. Dicit ergo posset, licet resurrectio eo modo, quo nunc fit, & respectu finis, ad quem ordinatur, sit absolutè supernaturalis, attamen etiam intra leges naturæ sistendo, videri naturalem conditionem hominis postulare, vt habeat finem

SVAREZ
de Angelis, op.
in 6. d. 1. rum. et
anima.

Tom. 1. d. 1. rum. et
anima.

D. V. 2.

neum aliquem perpetuum, non solius animæ, sed totius compositi, & quod aliqua detur retributio malorum, & bonorum, non tantum in animabus, sed etiam in compositis: siquidem homines ipsi sunt, qui bene, vel male operantur. Vnde consequenter dicendum esset, ad providentiam Dei, ut author naturæ est, pertinere reunire animam separatam corpori aliquo modo incorruptibili, in quo possit totam suam naturalem perfectionem obtinere & completè beari, quod quidem apparenter dictum est. Sed illud longius examinari alibi solet, maximè enim pendet ex cognitione naturalis finis animæ nostræ. Quod si hoc non credatur, astrui necessariò debet, naturam humanam talis esse conditionis, ut intra leges naturæ stando, nequeat perfectum statum naturalem habere, sed per gratiam perfici, nec posse separari à gratia cum tota sua perfectione naturali, & ideo à Deo ad finem supernaturalem eleuatam esse, & per gratiam ei concedi, quod per naturam deerat, nec hoc ex imperfectione humanæ naturæ provenire, sed ex perfectione, quia enim talis natura multa ambit, non potest naturaliter tota eius capacitas repleti, sed necessaria fuit gratia.

CAPVT X.

Virum animam separatam appetat iterum reuniri corpori.

1. *Opinio Scoti duplici argumento suo datæ.* **H**æc questio facile resolvitur ex dictis, Scotus enim supra consequenter negat talem appetitum, cum quia, inquit, anima ex vnione nihil perficitur: cum quia illa reunio est impossibilis per naturam, inclinatio verò naturalis non est ad impossibile, vel dicendum falsò esset resurrectionem esse naturalem, D. Th. ubique tradit contrarium: nominatim 1. p. q. 26. art. 1. ad 6. colligitur ex q. 4. art. 5. de spirituali creaturis, art. 2. ad 2. de potentia, q. 5. art. 1. ad 5. in 4. dist. 43. q. 1. art. 1. questiuinc. 3. ad 4. dist. 49. q. 1. art. 1. questiuinc. 1. Est autem pro resolutione notandum, appetitum duplicem esse, naturalem scilicet & elicito. Notandum item corpus animæ posse reuniri, idem quod antea, atque eodem modo, scilicet corruptibiliter, ac miseris obnoxium, & impediens perfectam cognitionem superiorum: posse denique perfectiori modo disponi, libertatum scilicet à corruptione: de anima similiter loqui possumus, vel secundum præcisam cognitionem naturalem, vel absolute prout nunc res habet.

2. *Assensio.* His positis fit prima conclusio. Appetitu naturali anima separata appetit corpus. Probatur, quia appetitus naturalis est solum rei quædam aptitudo naturalis, quæ metaphoricè nomine appetitus explicatur, ut dictum à nobis est 1. physic. & alibi non semel, sed anima separata semper retinet eandem aptitudinem ad corpus, semperque est pars ex natura sua ad perficiendum aliud: ergo, &c. Neque verò contra hoc procedunt argumenta Scoti. Ad primum enim negatur consequentia. Nam appetitus naturalis partis non semper respicit necessariò bonum partis, sed bonum totius: satis ergo est, animam perficere hominem, ut corpus appetere dicatur. Secundo respondeo in illa etiam vnione perfici aliquo modo animam, ut supra ostensum iam est. Ad secundum dicito, vnionem animæ ad corpus absolute esse naturalem, & hanc respici ab appetitu naturali. Quod verò illa sit reunio, & non prima vnio, nihil referre ad appetitum naturalem, atque hoc est, quod aliter dici solet, licet reunio ad corpus quoad modum sit præternaturalis, quoad

terminum tamen, id est, vnionem esse naturalem, inclinationem autem ad terminum dirigi, ideoque naturalem esse simpliciter.

Secunda conclusio. Valde probabile est, animam separatam ratione naturali ductam non appetere appetitu elicito reunionem ad corpus, nisi forte velleitate quadam, & sub conditione, quam putaret impossibilem per naturam. Hanc conclusionem sic explico. Anima separata ratione naturali ducta iudicaret esse impossibile iterum reuniri per naturam, nisi forte attentà Dei potentia absoluta iudicaret, etiam si vnio esset iterum faciendâ, fore ad corpus eiusdem rationis cum priore. Anima ergo separata hoc cognoscens nollit, ut in se, reunionem ad corpus. Probatur, quoniam recte iudicaret hoc illi cedere in malum potius, quam bonum, in eo quod magis perdere, quam acquirere, quia licet statum magis naturalem acquireret, amitteret tamen statum magis spirituales, & liberum ab omni grauamine corporis: & licet edere posset denuo quasdam operationes, amitteret certè perfectissimas alias, & consortium substantiarum separatarum. Confirmatur primò: nam licet homo naturaliter sit mortalis, si semel à mortalitate liberaretur, non illam appeteret, quia licet magis naturalis sit, non tamen est maior perfectio: magis autem appetitur, quod perfectius est. Confirmatur secundò, quia vel anima reunionem appetat propter bonum suum, vel propter perfectionem vnuerſi, ad cuius perfectionem homo spectat. Non primum, ut ostensum est: non secundum, quia licet nulla anima reuniretur corpori, non deesset mundo species humana per continuam hominum generationem. Secunda pars conclusionis patet ex dictis in præcedenti questione. Nam si anima separata daretur corpus obnoxium corruptioni, à quo non impediretur in operationibus intellectualibus, tale corpus quidem appeteretur ab anima. Vnde anima separata elicere posset eiusmodi actum, si mihi daretur immortale corpus, ei vniret: quia tamen putaret impossibilem informationem, eam non appeteret efficiter, & absolute. Contra primam partem conclusionis inferret quispiam. Ergo nunc naturaliter desideraret anima exire à mortali corpore, cuius contrarium experimur. Respondeo nunc quidem alligatam esse animam appetitui sensitiuo, qui maxime reuocatur morti, per quam destruitur. Ad hæc cognitio futura vitæ curta est, & status dubius: meritò igitur formidatur exitus. Denique amor præsentium trahit animam: & futura bona, quia futura, minus æstimantur: non ergo est eadem ratio animæ coniunctæ, & separatæ.

Quarta conclusio. Nunc de facto animæ separatæ, ac iuste appetunt reuniri appetitu elicito, & absolute. Apocalyp. 6. *Vidi subius altare animas, clamabant, vsquequo Domine non iudicas, &c.* Et ratio in promptu est, quia cognoscunt fore ut reuniantur corporibus, in quibus omnem perfectionem assequuntur, & nulla priuabuntur, quæ quidem cognitio supernaturalis est, & ideo hæc ex parte appetitio etiam supernaturalis, licet ex parte termini, ut dixi, absolute sit naturalis, nec tamen ob id nunc violentiam patiuntur, quod illis corpora non tribuuntur, sed libenter obediunt, & certò sciunt suo tempore propria corpora recuperaturas, in quibus perpetuò Deo fruuntur: cui soli honor, & gloria in sæcula sæculorum, Amen.

Finis librorum de Anima.

T 4

INDEX